

SANT ANDREU DE PALOMAR I EL DIETARI DE L'ANTIC CONSELL BARCELONÍ.

*(A la memòria de Martí Pous Serra,  
que estimava Sant Andreu i estimava el Consell de Cent.)*

El Consell de Cent, creat per Jaume I, era una assemblea consultiva del govern municipal de Barcelona. La seva primera missió va ser la d'assessorar els consellers i els oficials en aspectes puntuals com ara la defensa de la ciutat, del seu territori i de les seves possessions.

Malgrat que el nom indica la xifra de cent, Jaume I hi va incloure dos-cents prohoms escollits pels consellers, el veguer i el batlle. També en formaven part gairebé el mateix nombre de ciutadans honrats i de menestrals més una vintena de mercaders. El nom de "cent" apareix el 1265. Al llarg del segle XIV el nombre va anar oscil·lant entre els vuitanta i els dos-cents sis membres.

Finalment, el 1455, cada estament -n'hi havia quatre- estava format per trenta-dos membres: ciutadans i mercaders, escollits pels consellers; artistes i menestrals, escollits pels consellers i amb acord dels cònsols dels diferents gremis. Aquest gran nombre de persones feia, de vegades, que s'hagués de reduir l'assemblea, i es formava aleshores una comissió de trenta membres que s'anomenava Trentenari.

Al llarg de la seva història hi va haver greus enfrontaments amb els dos partits polítics: la Biga, que corresponia a la classe més benestant i la Busca, que representava la classe menestral.

Com a institució també va tenir una paper important en la guerra contra Joan II, en la Guerra dels Segadors i en la Guerra de Successió; de fet la victòria de Felip V de Castella i l'establiment dels decrets de Nova Planta van anul·lar el Consell de Cent. En el Dietari del Consell de Cent hi apareix la vida i esdeveniments de la ciutat.

Al costat d'èpoques molt documentades, hi ha anys sencers la informació dels quals és inexistent; cal destacar els anys de la pesta. És molt interessant el cerimonial que es descriu i que explica la forma i el color de la vestimenta, el protocol i la col·locació del monarca i de la resta de membres del Consell, o les processons religioses.

El Dietari fou imprès a finals del segle XIX, a proposta de dos regidors, Frederic Schwartz Luna i Francesc Carreras Candi. Consta de vint-i-vuit volums, el primer dels quals publicat el 1892, i el darrer, el 1975. La primera anotació és de l'1 de setembre de 1390 i la darrera, del 13 de setembre de 1714.

La situació de Sant Andreu de Palomar és vital per a la història de Barcelona. Tot seguit transcriuré totes les informacions del Dietari que fan referència a Sant Andreu:

13 març 1394: Isque de la ciutat la bandera o senyera de la ciutat ab la host de aquella acompanyantla diversos homens a cavall e a peu. La qual se deya devia anar vers les parts de Sant Celoni contra Nanthoni Dorta e altres qui avien preses a VII del present mes I ciutada desta ciutat lo qual aquell Anthoni allegava esser son pages. E fo posada la dita senyera lo dit jorn a Sant Andreu.

3 setembre 1439: Aquest die lo discret Nanthoni Vinyes notari e Sots-sindich de la ciutat arriba a Sant Andreu de Palomar on estava sa muller per les epidemies.

23 juliol 1448: Lo dit die en Johan de Maella correu de la ciutat de manament dels honorables Consellers e ab letra llu, ana al honorable mossenyor Francesch dez Pla ciutada qui era a la sua torre apelada Vallbonadella la Trinitat. E li dit die retorna.

16 juliol 1450: Lo dit die en Johan Perich de Maella correu dix que de manament dels honorables Consellers, ana a mossenyor P. de Citges qui era a la sua torra pres Sant Andreu, dient li que vingues als dits honorables Consellers per lo fet Dangleola.

26 octubre 1456: Lo dit die los honorables Consellers trameteren en Johan de Maella correu al honorable en P. de Citges qui era a la sua torra pres Sant Andreu per pregarlo que fos lo dit dia ab los honorables Conselles per lo feti Dengolola.

2 octubre 1456: Lo dit die en Johan Perich de Maella, correu, de ordinacio dels honorables Consellers ana al honorable mossenyor Ramon dez Pla qui era a la sua torra della la Trinitat pregant lo de part dels dits honorables Consellers que vingues de continenta la casa de la Ciutat per fets arduus del publich.

29 octubre 1456: Lo dit die dimarts en Barthomeu Ribes porter de ordinació dels honorables Consellers, parti per anar per los lochs de les faldes ço és de Martorell, Sant Andreu de la Barcha, Sant Vicenç, Molins de Rei, Sant Boy, Sant Johan dez Pi, Sant Feliu, la Masaanera e Lospitalet, a Sabadell, a Barbera, a Sardenyola, a Santa Perpetua, a Parets, a Mollet, a Monmolo, a La Rocha, e a Sant Andreu, e en molts altres lochs que portasen pa en Barchinona. E me ques certificas es avisas quins forments e quants ne havia en los dits lochs.

18 novembre 1460: Lo dit die lo Reverend don Johan bisbe de Barchinona vingué novament de las parts de Roma vers la IIIJ horas pres mig jorn partint de la pobla de Sant Andreu de Palomar vinent dret camí intra per lo portal Nou en Barchinona.

28 setembre 1496: Aquest die entre las V e VI hores apres mig jorn entra en la present ciutat la Magestat del Sor. Rey don Ferrando vuy beneventuradament regnant venint de la ciutat de Gerona, al qual isqueren los honorables Consellers acompanyats de promens en la forma acostumada. E anaran fins a la riera Dorta qui es dessa, e aquí reberen la dita Mat.

1 setembre 1567: (fa referència a la distribució dels llocs que els consellers han d'ocupar en cas de guerra) A mossen Franci Setanti dels lochs següents ço es de Muncada, San Andreu, S. Coloma, Sant Adria y Sant Geronim de la Murtra y la ciutat de Tarragona.

5 abril 1564: Aquest die tingueren Juy de promens y sentenciaren un fossar de Sant Andreu perço que havent soterrats homens morts de peste, tingue atreviment entrar en la present Ciutat contra cridas fetas per part de la Ciutat.

15 abril 1572: En aquest dia per quant lo Rmo. señor den Mart Martinez del Villar Bisbe de Barcelona havia fet asaber ya lo dia propassat que volia entrar en lo present dia apres dinar partint St. Andreu de Palomar.

20 juliol 1581: E lo dit die los magnífichs consellers Cap segony qaart acompanyats dels oficials de la casa y altres persones anaren a casa del senyor loctinent general y li digueren com dies havia que lo Rech condal per les abundancies de les pluges havia trencat y los molins no podien molre, y la Ciutat no tenia farines.

27 agost 1597: ...y lo dit Sor. Coronell ab sa gent y ab les dites dues companyies de soldats sen anaren los uns devers la parrochia de sanct Andreu de Palomar, y los altres devers la parrochia de Badalona.

13 maig 1601: Dit die entraren en la present Ciutat separadament i quiscuna per si les proffessons de Santa Eulalia de Prohensana, de Santa Coloma de Gramanet y de Sant Andreu de Paloma, y anaren al monestir de Santa Catherina y digueren alli offici donant dreaties a Nre. Sr. de la tan gran merce se havia feta (se celebrava la beatificació de Ramon de Penyafort).

5 abril 1606: En aquest die los magchs consellers ordenaren a micer Phelip Dimas Montaner, doctor en drets, que en companyia de Steve Vallalta subsyndich de la ciutat ana als Rnts. Inquizidors per a informar los del proceymet que lo die de ayr feren lo mach. conseller quart, esemps ab lo administrador de las plassas en casa de Vila, familiar del sancti offici prop sanct Andreu de Palomar aui pasta pa de fleca.

16 octubre 1607: En aquest die fou peniat Pau Rodo teixidor de li de sanct Andreu de Palomar, impedit de latrocinio, Requiescat in pace.

15 mars 1612: En aquest dia lo magch. Francesch de Tamarit donzell mostafas de la present ciutat lo any present, refferi com lo die de dimars mes propassat que comptavem a catorze del corrent, anant exercint son officiarriba en la parrochia de St. Andreu de Palomar que es de son districte, per veurer si en dita parrochia se feyen fraus, y tenint noticia que en casa de un t. Vila pages familiar del S. Offici, se pastava pa per a vender y per veurer si cometia frau en lo pes del pa conforme las ordinacions que te de mostafas, en dita casa en lo entrant troba dos covens de pa, de blanch y de moreno, lo qual feu pesar per los pessadors oficials y ministres seus, y pessant aquell que era menos del pes que devia donar y que era caygut en ban, y essent pessat lo dit pa y trobat com esta dit esser caygut en frau, volguer entrar en lo aposento eo instancia dita del pastador dins la qual es lo forn de la casa, abont hi havia una pasterada de pa que acabava de coure pera pesar aquell, y troba la porta de dit pastador tancada y digue als de casa que la fessen ubrir, y vehent que se scusaven que no tenian clau digue als pessadors que spallasen la porta a la qual donaran algunas cosas, y per esser forta no la pogueren rompre, y a las horas envia a cercar un manya de la dita avila lo qual digue que no volia anar a dita casa de dit Vila per esser casa de familiar del St. Offici, y vahent que no volia venir determinar de enviar als Sors. consellers per donarlos raho del que passave y supplicarlos que li ordenassen que es lo que devia fer, y per lo dit pessador li enviassen la resposta que es lo que devia fer en scrits, que es del tenor següent: Sr. Mostafas Los Soos. consellers amb consell del magchs. micer Jaume Dalmau y micer Pau Mohet, ordena a V.m. que encontinent fassa un manament ab que mane de aqui de St. Andreu, que a pensa de sinquantu ducats de or li obra la

*instancia del pastador que li ha tancada, y sino volra obeir, ell dara dos testimonis penent los noms de aquells y jurament, requerintlos fassen testimoni com dit Vila es renitent y no ha volgut obeit a dit manament y encontinent pendra penyora equivalents, y possarlas ha assi a la guarda continuat en lo llibre de aquella com ditas penyoras son penyoradas a dit Vila per haver trobat manco pes del que tenia obligatio de donar, y tambe pendre lo pa que ha trobat manco de pes. Calopa Sba. Consilij.*

3 noembre 1617: (parla d'inundacions)... *per altra part lo riu Besos vingue tant poderos que arribave fins prop St. Andreu de Palomar y fins a la verneda.*

2 febrer 1627: *A les vuyt hores partiren de la present ciutat mossen Miquel Pol militar y mossen Hyeronum de Navel citada junctament ab lo correu de la ciutat, pera anar a la vila de St. Andreu de Palomar fora lo Portal Nou per anar ha donar al Ilm. y Rim. bisbe de Solsona lloctinent y capita general de aquest principat de Catalunya la ben vinguda de part dels Sors. consellers.*

13 setembre 1636: *En aquest die los sros. concellers tenint entes que lo Exim. Sor. Duch de Sogorb y de Cardona era ja en la vila de St. Andreu de Palomar fora lo portal nou de la present ciutat enviaren demati a les vuyt hores dos cavallers ab embaxada a sa Exa. de part de la ciutat.*

1 octubre 1637: (fa referència al fet que una companyia de soldats troba la ciutat molt plena de gent i sense allotjament) ... *y sen pujaren a la muralla tirant la via del portal nou per lo qual hisqueren desta ciutat que era nou hores de la nit trobant per tots los carrers hont passaren molt gran concurs de gent pera veureho que apenas podian passar per ells que fonch cosa de alabar al Sor. y se entengue aquell vespre anaven a dormir a St. Andreu de Palomar.*

20 janer 1640: *Dit die per quan havia tres, o, quatre dies que lo Sr. Luys Joan de Calders donzell conseller en cap desta ciutat venint y tornant del camp de Salges en Rosselló estave detingut per pluïas en St. Andreu de Palomar per lo que per deliberacio del savi consell de cent se li avia de fer entrada solemne plen poder de dit savi consell de çent persones star concertada dita entrada per lo die present demati a les set hores anaren los Sors. Franch. Johan de Vergos militar u Hieronym de Navel ab un cotxe ab quatre mulas a Sant Andreu a donar la benvinguda de part de esta ciutat al dit Sr. conseller en cap.*

8 juny 1640: *En aquest die se parti lo Sr. conseller en cap desta Ciutat pera la vila de St. Andreu de Palomar pera traurer los segadors desta Ciutat y ferlos restituir los cavalls que dits segadors avien presos de sa Magt. conforme en lo present dietari se conte, Y tambe en aquest dia los Srs. concellers y vint-i-quatrena de guerra deliberaren que lo Sr. conseller en cap que vuy se troba en la parrochia de St. Andreu de Palomar vaya a la vila de Granollers.*

14 juny 1640: *En aquest die se tingue Consell de Cent acerca de las materias corrents en lo qual per part dels Srs. Diputats se feu la embaxada fent en aquella una llarga relatio del que per part dels Srs. Diputats se haya escrit al Rey nostre Sr. en rebo de las mareias corrents y de la mort del Sr. Compte de Sta. Coloma lloctinent de Sa Magt. en lo qual concell se feu deliberacio que fos ordenat al Sr. Conseller en cap lo qual per certs efectes convenientes era en la parrochia de St. Andreu de Palomar que la matexa nit tornas dins la present ciutat perque los Srs. Concellers tenian que tractar a sa Senyoria certs negocis. Y en exequutio de dita deliberatio ana*

*Narcís Hieronym Lledo notari de Barcelona subrogat de scriva rational a dita parrochia de St. Andreu de Palomar a notificar per orde del Savi Concell de Cent la sobre dita deliberacio sen torna en la present Ciutat dins la qual entra cerca de dotze hores de la nit.*

*26 juliol 1640: En aquest dies los Srs. concellers tingueren intelligencia que alguns fills de perdicio amotinats en lo cami real del terme de Moncada havian detinguts a tots los traginers que aportan la provisio de la neu en la present ciutat y que comminaven en rompre lo rech de la aigua dels molins y detenian totas las provisions venian dins la present ciutat ab motiu que nols volien dexar entrar ab armas de foch dins Barcelona y de llur part fou trames lo vicari de la Iglesia de St. Andreu lo qual mogut de bon zel se era posat de medianer en los accessos feyan dits delinquents y explica als Srs. concellers de llur part que si nos dexavan entrar ab armas dins la present ciutat que farian tants excessos que espantarien y que manassen donar remey y orde promptement al fahedor.*

*8 octubre 1641: E lo dit Consell deslibera attes que lo Sr. marques de Brese mariscal de França esta nomenat y ve ab poders de sa magt. cristianissima pera que en son nom firme los pactes convinguts ab aquest principat y en llochinent y capita general desta provincia y ab altrus qualitats annexas a sa persona que pero los Srs. Consallers fassan nominatio de un ciutada y un militar del present Consell votats per escrutini ab botons blanchs (y) negres en la forma acostumada pera que vajian fins a la Ralña de Cathelunya a rebre sa exia. y darli per part desta Ciutat la norabona de la merce que sa magt. es stat servit fer a sa persona tant en la una cosa com en laltra del que esta ciutat a rebut particular contento u ab les demes paraules de compliment y cortesia aparexeran convenir etc. y quan sa exia sera serca de St. Andreu de Palomar a hont ha de fer alto los Srs. consallers li envien dos persones sors un ciutadna y un militar conforme se es acostumat.*

*22 febrer 1642: Demati a les vuyt partiren de la present ciutat Joan Francesch de Verdós donsell y lo magch. micer Jacinto Fabregas Ciutadna honrat de Barcelona embaxadors per los Srs. Consallers nomenats per al lloch de St. Andreu de Palomar ahont era sa exia. pera donarli la benvinguda y pendrer ora per la entrada; y dits embaxadors acompanyats del Correu de la Ciutat y son postillo arribaran en St. Andreu de Palomar ahont trobaran sa exia. y de part de la ciutat li donaren la benvinguda y li suplicaren fos sa exia. servit dirlos quina hora gustava sa exia. entrar y dit Sr. virrey los feu molt agasayes i ls digue ell partiria a las dos horas de la tarda de St. Andreu.*

*25 setembre 1642: E despres fou tre en judicatura Juán Verdolí Frances abitant en St. Andreu de Palomar delat de ayer pagat ab un pedrenyal de tres pams a Pere Pariques y haberli trobat en casa una pistola.*

*15 maig 1643: Dit die los Srs. Consellers lo mateix mati anaren en la seu pera cerer traure lo Santtissim Sagrament patent y assistir en lo offici y en aquest instant vingue nova que anantsen lo sor. Galceran de St. Menat Canonge de la seu official y vicari general del sor. Bisbe de Barcelona segons se diu en Vich lo veguer junt St. Andreu de Palomar lo captura y capturat lo aporta al castell de Mongata hont lo tenia ab guardas de vista.*

*22 janer 1645: a la matinada ana lo Sr. Conseller segon ab un cotxo a fer una compra de blats a Riu bassos y feta aquella ana a dinar a St. Andreu.*

20 mars 1645: En aquest dia se tingue intelligencias que sa Alteza lo Sr. Comte de Harcourt era molt a prop de la Ciutat y quela present nit dormiria en la vila de Granollers de hont lo endema partiria volta de St. Andreu de Palomar abont faria la dinada en temps per poder entrar dejorn en la present Ciutat.

21 mars 1645: Demati a las 8 horas partiren de la present Ciutat lo Sr. don Joseph Olmera en Bar(celon)a populat y lo Sr. Francesch Sant-Genis ciutada honrat de Barcelona embaxadors per los Srs. Consellers anomenats peral lloch de St. Andreu de Palomar on era sa Alteza y de part de la Ciutat lo dénaren la benuinguda y li suplicaren fos sa Alteza entrar y dit Sr. virrey lo rebe ab molts agasajos yls respongue que ell partiria a las dos horas de la tarde de St. Andreu.

26 novembre 1654: Dit dia a la tarde se dona garrot a la plaja dels traydors a Barthomeu Colom torner de la present ciutat de Bar(celo))a inculpat de sersen pasat al exercit enemich assistint ab aquell dins Balaguer fent molts actes positius contra lo present Principat de hont bisque entre los castellans fent lo mateix camí que ells feyen y volgue nostre Sr. que quan arriba al hostal de la grua passat Sant Andreu de Palomar fonch conegut per los de la terra los quals lo prengueren y portaren a la preso hont ha pagat la pena que deuia nostr Sr. li haje volgut hauer remissio de ses culpes.

5 febrer 1646: Sen anaren de la present ciutat moltes dames y cauallers pera anar a St. Andreu de Palomar la benuinguda a la Sra. Virreyna.

6 febrer 1646: a la matinada y molt demati partiren de la present ciutat los sos, Franc. Callar i Joseph de Nauel embaxadors de part de la ciutat anants a St. Andreu de Palomar pera donar la beninguda a dita Sra. Virreyna y saber a quina hora gustaua sa Alteza se li fes la entrada.

27 maig 1646: Dit dia a la tarde entraren en la present ciutat los Srs. Prínceps fills del serenissim Sr. Enrich de Lorena Compte de Arcourt loctinent y Capita general en lo present Principat de Catalunya los quals aportauen de Franja essent petits de poca edat; la Sra. Virreyna los ana a veurer a St. Andreu i molts cauallers y dames de la present ciutat. Entraren ab cotxes tapats fins a palacio hont sen pujaran a descansar.

10 abril 1647: (fragment del relat sobre Ventrada del Príncep de Condé) ...y arribaren prop del molí dit den Carbonell trobaren lo Correu de la Ciutat que venia a la posta de St. Andreu lo qual dona notitia a dits Concellers com sa Alt(esa) era patit de dit lloch y venia a tota pressa.

27 febrer 1648: (fragment del relat de d'entrada del Cardenal Maserin, designat virrei) ... axí ses anaren per la creu de St. Fraco. haont veren lo correu de la ciutat que venia y arribat dona avis a dits Srs. Consellers que sa eminentia era partit de St. Andreu.

5 juny 1648: A la matinada anaren de la present ciutat lo Sr. Pedro Aymerich y Cruilles y Dimas Çafont ciuteda embaxadors per part dels Srs. Consellers los quals anauen a St. Andreu pera donar la benuinguda al Sr. Virrey (marischal de Schamberg).

21 febrer 1650: los Srs. Consellers enviaren lo Sr. Joseph Jouer military lo Sr. Jaume Llobregat y Amell ciuteda embaxadors per part de la Ciutata St. Andreu los quals donaren la ben vinguda a dit Sr. Virrey conforme se acostuma. (es refereix al duc de Mercuri).

26 febrer 1651: *En aquest dia hi torná bauer juy de promens en lo qual fou tret Pere Ferrer alias Mixarro inculpat de bauer mort proditoriament juntament ab altres un home en Sanct Andreu de Palomar y altres coses en dit proces contengudas lo qual fonch condemnat à penjar per lo coll.*

10 octubre 1652: (fragment del relat de la sotmissió de Barcelona al 'Rey cathòlic'). *E entrat en ditas trinxeras se prengue per ma dreta deues lo cami de St. Andreu de Palomar y a la que se hague caminat un bon rato se arriba en la torra abont sa A. habitaue que es cerca del mas dit Guinaldo*

11 setembre 1657: *Los Senyors Joseph de Nauel u Hieroni Miquel Militar embaxadors per part de la ciutat en un cotxo anarena la volta de St. Endreu (sic) o Muncada abont lo virrey se trobaua per a donarli relatio per lo present Consell presa lo dia deayr.*

7 maig 1678: *En aquest die, a la tarda, entre sinch y sis, isqué lo tercio de 440 homens de la present Ciutat y aná a fer nit a la vila de Andreu de Palomar.*

25 febrer 1683: (fragment de l'anada y vinguda del senyor Conseller segon de las Baronias de Monbuy) *...isqueren per lo portal del Angel y feren alto en lo carrer de St. Andreu de Palomar y en la casa de T. Umbert se diná ab molta ostentació, tenint parat lo senyor conseller un aparador ab molta riquesa de plata.*

7 abril 1688: (fragment d'una carta del virrei (marques de Laganez) als Consellers) *...sabiendose que esta noche vendrán a ponerse a vista desta plassa hazia el paraje de San Andrés.*

9 abril 1688: *En aquest dia de las murallas de la present ciutat se veu un gran número de gent de la província ab sas armas essent dividits per tot el pla d'esta ciutat tenint de Sant Andreu fins al Ospitalet y per dit effecte se tancaren tots los portals de la present ciutat sol lo portal de Mar que era ubert.*

20 juliol 1694: *En aquest die per execució del resolt lo die present per los excelentíssims senyors consellers y novena de guerra, lo senyor doctor Onofre Monsalvó, ciutadà honrat de Barcelona, y Don Ramon de Cudinay Farreras, ab embaxada per part de la present ciutat anaren al lloch de Sanct Andreu de Palomar, abont se troba lo excelentíssim senyor marqués de Villena y duch de Escalona, loctinent y capitá general ab lo real exércit.*

21 juliol 1694: *En aquest dia al matí, de orde los excelentíssims senyors Concellers, Joseph Güell, notari de Barcelona, sindich de la present Ciutat aná al lloch de Sanct Andreu de Palomar, abont se troba lo real exércit. En aquest mateix die a la tarda, Carlos Garrau, notari públich de Barcelona y subsindich de la present Ciutat, de orde dels excelentíssims senyors concellers, se conferí en lo lloch de Sanct Andreu de Palomar, abont se trobave lo excelentíssim senyor marqués de Escalona.*

31 març 1699: *En est dia los excelentíssims senyors concellers ordenaren que, havent-se en dias passats suscitats diferéncias entre la present Ciutat ab lo Consistori de la Batllia General, per ocasió de haber penyorat al moliner del molí de Sant Andreu de Palomar, per haver allí molt blat propi de l'administració dels forments de la pressent Ciutat.*

22 abril 1703: *En est dia, isqué per pregáries de aigua lo sant Cristo de l'Hospital y lo de Sant Andreu de Palomar, anaren a la Seu.*

7 juliol 1708: (fragment d'un carta del rei Carles III als consellers en relació amb l'arribada de la seva esposa a Sant Andreu) *...be querido preveniros que mi voluntad*

*sera que el concistorio passe en cotxes al lugar de San Andrés de Palomar, el mismo día que llegaré a él, la reyna.*

*9 juliol 1708: En aquest dia, los excelentissims senyors concellers, lo quint absent, ab cotxes, veguers, massas altas, anaren à palacio ab embaxada a sa magestat. Y entrats dins, després de haver fetas las degudas cortesias, per lo excel·lentísim senyor conseller en cap fou explicada sa embaxada donant-li moltes y expressivas gracias de haverse dignat condecendir al que per part de la Ciutat se representá, acosolant-la, manant esser conservada la prerrogativa de bessar la real má de la reyna, nostra senyora, en lo cas de son arribó sobre marxa de Sant Andreu a esta Ciutat des de a cavall, sens posar peu en terra.*

*31 juliol 1708: (fragment de la relació de l'anada dels senyors consellers a complimentar i besar la mà de la reina.) Dit die, a les tres de la tarda, posant los los excel·lentissims senyors consellers en execució lo real orde del rey, nostre senyor (Déu lo guarde), de anar a complimentar a la reyna, nostra senyora, trobant-se en Sant Andreu de Palomar (sic).....partiren de la present casa per la plasa de Sant Jaume, Llibreteria, Bòria, dexant Sant Agustí, eixint per lo portal Nou y anaren en Sant Andreu de Palomar y arribats que hi foren, se apearen en una casa del carrer y després, a peu, ab los veguers devant y comitiva de officials, anaren en la casa abont posaya la reyna, mostra senyora, que era a l'últim del carrer y segons se deya pròpia de T. Umbert.*